Ahti Fagerblom, Tuomas Tikka 30.10.2020 104/20/L/A

Eduskunta
Työ- ja elinkeinojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Työ- ja elinkeinojaosto, kirjallinen asiantuntijalausunto 4.11.2020

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Pyydettynä lausuntona aiheesta Suomen haasteet ja vuoden 2021 valtion talousarvioehdotuksen toimenpiteet hiilineutraalin Suomen ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Taustaa

Ilmastonmuutoksen torjuminen on metsäteollisuudelle tärkeää. Alan tuotantoon suhteutetut hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet 64 prosenttia vuodesta 1990. Fossiilisten polttoaineiden osuus tehtailla on enää 14 prosenttia.

Metsäteollisuuden ilmastotiekartassa todetaan, että alan tehtaat voivat irrottautua fossiilisista polttoaineista lähes kokonaan vuoteen 2035 mennessä, mikäli Suomessa on suotuisa investointiympäristö. VTT:n arvioima alan tuotteiden tuottama globaali ilmastohyöty (>16 $MtCO_2$) on jo nykyisin yli viisi kertaa suurempi kuin tehtaiden aiheuttamat fossiiliset päästöt (3 $MtCO_2$).

Kohtuuhintaisen energian saanti ja yleisesti kustannuskilpailukyky ovat avainasemassa tulevaisuuden ilmastoinvestointien toteuttamisessa.

Talousarvion metsäteollisuuteen kohdistamat lisäkustannukset eivät edistä tiekartan osoittamien ilmasto- ja talouspotentiaalien toteutumista

Valtion talousarvion energialinjaukset lisäävät hallituskauden aikana metsäteollisuuden kustannuksia. Ensiarvioiden mukaan sähköveron alentamisen, energiaveron palautuksen poiston, lämmityspolttoaineiden veronkorotuksen ja jo aiemmin päätetyn dieselveron korotuksen jälkeen alalle koituu siirtymäaikojen jälkeen vuotuisia lisäkustannuksia yli 40 miljoonaa euroa.

Energiaveron palautuksen poistaminen ja teollisuuden sähköveron alentaminen nostavat yhteenlaskettuna energiaintensiivisen teollisuuden kustannuksia. Energiaveron palautuksen poistamiselle ehdotetaan lyhyttä, ainoastaan viiden vuoden

siirtymäaikaa. Siirtymäaika on esitetty toteutettavaksi tavalla, joka on käytännössä monille tehtaille vain yhden tai kahden vuoden mittainen. Hallituksen esityksessä tavoiteltu lyhytkään siirtymäaika ei siis ole tosielämässä toteutumassa. Vaikean kansainvälisen kilpailutilanteen vuoksi ja kustannuskilpailukyvyn turvaamiseksi siirtymäaika on muutettava kohtuulliseksi, jotta tehtailla ehditään tehdä tarvittavat investoinnit.

Myönteistä talousarvioissa on, että teollisuuden sähkövero alennetaan monen kilpailijamaan tavoin EU-minimiin vuonna 2021. Tämä edistää teollisuuden sähköistämistä ja siten metsäteollisuuden ilmastotiekartassa kuvattujen ilmastopotentiaalien toteutumista.

Toinen tärkeä sähköistämistä edistävä ja hiilivuotoa ehkäisevä toimi eli päästökauppakompensaation korvaaminen uudella teollisuuden sähköistämistuella jää talousarviossa puolitiehen. Sähköistämismenetelmä yltää vain vuoteen 2025 ja sen taso sekä ehdot jäävät vielä auki, vaikka juuri nyt olisi tarvittu näkymä teollisuuden kustannuskilpailukyvyn ja sähköistämisen turvaamiseksi vähintään koko päästökauppakauden loppuun eli vuoteen 2030 asti. On tärkeää, että sähköistämismenetelmä valmistellaan sellaiseksi, että se vahvistaa Suomen kustannuskilpailukykyä verrokkimaihin nähden.

Talousarvioissa oleva energiaturpeen veronkorotus uhkaa ohjata jalostukseen kelpaavaa puuta suoraan poltettavaksi. Tämä ei tue kansantaloutta eikä työllisyyttä, vaan nakertaa metsäteollisuuden ilmastotiekartassa kuvattua ilmastohyötypotentiaalia. Veronkorotus ei myöskään ole hallitusohjelman mukainen. Hallituksen tavoitteena on ollut suojata ainespuuta energiakäytöltä. Seuraavaksi tarvitaan suunnitelma, jolla tähän tavoitteeseen päästään.

On valitettavaa, että talousarviossa korotetaan liikennepolttoaineiden veroja tavalla, joka rasittaa metsäteollisuuden kuljetusketjua noin 20 miljoonalla eurolla vuodessa. Väylämaksujen puolituksen jatkaminen sen sijaan on tervetullutta, mutta tässäkin asiassa olisi tullut mennä pidemmälle ja poistaa maksut kokonaan.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja